

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Posamezne štev.
15 kr.)

Oznaniła,
krat natisnena,
od vrste 15 kr.

Naročniki, oznanila in
reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu.

Odpriše rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Časopis za učitelje in prijatelje šole.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev v Ljubljani.“

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Uredništvo in
upravnistvo :
Reisorstrasse 8.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu.

Pismom, ki zah-
tevajo odgovor,
naj se pridene
primerna poštna
znanka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nekrutena pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poslane knjige
se ne vračajo.

Druga skupščina „Zaveze slov. učit. društev“ v Celju dne 25. in 26. maja t. l.

Minoli so veseli binškošni dnevi, v katerih so se slovenski učitelji raznih naših pokrajin sešli v starodavnem mestecu Celju, da se posvetujejo o vsem, kar bi povzdignilo naše šolstvo, pospešilo naše stanovske težnje, ob enem pa tudi koristilo naši „Zavezi“, in danes izpolnujemo prijetno dolžnost, da poročamo slovenskemu učiteljstvu, kako sijajno se je vršila druga skupščina „Zaveze.“

V nedeljo dne 25. maja točno ob 4. uri popoldne sešel se je v Čitalnični dvorani upravni odbor „Zaveze“ (8 odbornikov) ter je do 5. ure razpravljal dnevni red za delegacijo, si razdelil dotična poročila in se posvetoval o predlogih, ki se imajo predložiti delegaciji.

A. Zborovanje delegacije.

Kmalu po odborovi seji dne 25. maja po 5. uri zbrali so se delegatje vseh 20 učit. društev, ki so člani „Zaveze“ k zborovanju delegacije. To se je vršilo tako-le:

Podpredsednik „Zaveze“, g. Fran Praprotnik, pozdravi navzoče s sledečim govorom: „Slavna delegacija! Minolo je malo več ko leto dni, odkar so se prvokrat odposlanci slov. učiteljskih društev zbrali v beli Ljubljani ter so na podlagi društvenih pravil ustanovili novo društvo, našo „Zavezo.“ Veseli smo si takrat prvokrat podali roke v pravo bratovsko zavezo in vsi smo bili prepričani, da smo storili velevažen korak naprej v našem društvenem življenju, vsi smo občutili v svojih srcih, da se je z ustanovitvijo „Zaveze“ izpolnila ena prvih želj slovenskega učiteljstva.

Prav veseli me torej, da zamorem oč. delegate slov. učit. društev danes drugokrat pozdraviti, Vam drugokrat podati roko v bratovsko zavezo; veseli me tó tem bolj, ker se je letos število delegatov zdatno pomnožilo, ker so letos tudi navzoči delegati društev, ki so še le v teku leta k „Zavezi“ pristopila. Upam in nadejam se, da to storé tudi s časoma vsa druga slov. učit. društva, takó da bode naša „Zaveza“ potem svoja krila razprostrla nad vsem slov. učiteljstvom!

Pomniti je pa tudi treba, slavna delegacija! da so Vam precenjenim delegatom učiteljska društva skazala veliko zaupanje kakor tudi čast, izvolivši Vas v delegate; izročila so Vam pa s tem tudi veliko odgovornost, kajti delegacija je duša cele „Zaveze“, ona je duh, ki „Zavezo“ oživlja in krepi; delegacija je steber, na katerem „Zaveza“ sloni! Od delegacije dobiva „Zaveza“ svojo veljavo in moč, delegacija določuje „Zavezi“ delokrog, kaže pot, po katerem bode „Zavezi“ hoditi, da svoj namen doseže. Zató pa naj vsak stori svojo dolžnost, naj se udeleži posvetovanja ter pové in stori vse, kar misli, da bode „Zavezi“ v korist.

V tem duhu slavno delegacijo še enkrat prav iz srca pozdravim ter otvorim zborovanje! (Živili-klici!)“

Predsednik pozove potem tajnika g. Furlana, naj prečita imena delegatov, kar se zgodi. Navzočih je bilo 51 delegatov.

Gospod Kocbek predlaga v imenu upravnega odbora, naj se spremeni dnevni red takó, da pride 9. točka dnevnega reda pred 2. točko na vrsto, in predlaga podpredsednikom g. Nerat-a, tajnikom g. V. Ribnikar-ja, kar se jednoglasno sprejme.

Potem poroča tajnik g. Furlan o delovanju direktorija in upravnega odbora „Zaveze“ takó-le:

„Slavna skupščina! Pred mesecem dnij je preteklo leto, odkar je bila ustanovljena „Zaveza.“ Meni kot društvenemu tajniku je danes častna naloga poročati o društvenem delovanju v preteklem letu.

Kakor je znano, je bilo 22. aprila 1889. l. zborovanje delegatov „Zaveze“ ob 6. uri zvečer v mestni dvorani Ljubljanski. Drugi dan t. j. 23. aprila pred glavnim zborovanjem je bila seja upravnega odbora, da je sestavil dnevni red za glavni zbor. (Zap. št. 12). Temu je sledilo glavno zborovanje, katero je trajalo od 10. ure dopolúдне do 2. ure popolúдне. (Zap. št. 13. — Primeri dotično poročilo v „Pop.“ 1889, št. 9. in 10.)

Najprvo hočem ob kratkem poročati o delovanju direktorija.

Vsak začetek je težek. Tako je bilo tudi z našim direktorijem. Posebno pa nam je bil začetek takó težaven zato, ker smo bili razen g. predsednika v tem poslovanju sami novinci in še predsednik g. Stegnar se je zaradi hude bolezni poprej odpovedal, nego je direktorij mogel svoje delovanje pričeti. Predsedništvo je prevzel podpredsednik g. A. Razinger. Sedaj se je podal direktorij takoj na delo.

Najprvo je naznanil mestnemu magistratu izvoljeni odbor „Zaveze.“ Dne 6. maja je bila prva seja direktorija, v katerej se je sklenilo, da se a) pošlje g. prof. L. Lavter-ju pismena zahvala za izvrstno predavanje, b) da se obrne do družbe sv. Cirila in Metoda radi predloga g. Strele-a, in c) ravno tako do družbe sv. Mohora gledé predloga g. A. Gradišnik-a, in d) se sklene, poslati Gabršček-ove predloge vsem upravnim odbornikom v pretresovanje. Vse štiri točke so se izvršile.

Od vodstva družbe sv. Cirila in Metoda je dne 26. sept. l. l. došel odlok (št. 43), s katerim se je vstreglo izrečeni želji. Od družbe sv. Mohora pa nimamo odgovora.

Graška „Tagespost“ je bila napadla „Zavezo,“ zato jej je direktorij poslal popravek (št. 5), kj je bil 6. maja natisnen. (Se prečita.)

Drugo sejo je imel direktorij dne 14. maja (zap. št. 14), v katerej je poročal blagajnik o denarstvenem stanju ter se je sklenilo izdati poziv, da naj sl. društva pošljejo svoje doneske. „Zaveza“ si je tudi naročila „Popotnik-a.“

Dne 31. maja je zahteval mestni magistrat računske zaključke, na kar se mu je negativno odgovorilo, ker še društvo ne obstoji eno leto.

Novoustanovljeno „Kamniško učit. dr.“ se je pozvalo k pristopu, katero je pozneje zares pristopilo.

Dne 3. junija je bila tretja seja direktorija (zap. št. 18), v katerej je g. predsednik poročal o društvenih zadevah; blagajniku pa se je naročilo, naj vsa ona društva, katera še niso poslala svojih doneskov, pismeno pozivlja.

Četrta seja direktorija je bila 12. julija (zap. št. 33), v katerej se je sklenilo poslati poziv vsem upravnim odbornikom gledé časa, kedaj je sklical sejo upravnega odbora, pozneje pa dnevni red seje.

Dne 29. julija se je povabilo „Kozjansko učit. društvo“ k pristopu „Zaveze.“

„Goriško učit. dr.“ je poslalo 8. avgusta dopis, v katerem pozivlja „Zavezo“, da naj bi se pridružila peticiji nem. avstr. učiteljstva gledé enakopravnosti učiteljev z uradniki. V tej stvari nam je pomagal g. dr. Ferjančič s tem, da nam je dal vže odlok o tem, (se prečita).

Jako nas je razveselil laskavi dopis okrajnega odbora v Celju od dne 23. sept. l. l., s katerim se vabi „Zaveza“, da bi l. 1890 zborovala v Celju (Dopis se prečita).

Dne 10. oktobra je bila peta seja direktorija (zap. št. 64), v katerej se je sklenilo: 1. Celjskemu okr. zastopu se pošlje zahvala za prijazno vabilo; 2. „Celjsko učit. dr.“ se naprosi, da preskrbi vse potrebno za občni zbor; 3. predsednik in prvi tajnik naj se poklonita predsedniku družbe sv. Cirila in Metoda ter naj prosita potrebnih tiskovin za nabiranje naročnikov na družbino „knjižnico“; 4. razgovor o peticijah na deželni in državni zbor.

Vsled sklepa upravnega odbora je poslal direktorij v smislu Gabršček-ovih predlogov v imenu „Zaveze“ prošnjo na deželni zbor Kranjski in Goriški, katerih uspeh nam je znan.

Dne 10. decembra je direktorij naznanil vsem društvom sklepe upravnega odbora ter priložil nabiralne pole družbe sv. Cirila in Metoda.

Dne 18. januarija t. l. se je poslal na poziv izkaz udov „Zaveze“ mestnemu magistratu v Ljubljani in 24. januarija ravno isto okr. glavarstvu v Celju.

Dne 7. decembra l. l. je bila šesta seja direktorija (zap. št. 65.). Razgovarjalo se je o prošnji g. dra. Romiha na državni zbor. Tajnik g. Maier je poročal o prošnjah na deželni zbor Kranjski in Goriški. Sklenilo se je pisati Češkemu in Poljskemu učit. društvu.

Direktorij se je korporativno udeležil slavnosti odkritja Vodnik-ovega spomenika; 11. marcija je poslal brzojavko akadem. društvu o Kopitar-jevi slavnosti in 18. marcija se je poklonil baronu Winkler-ju o njegovem 10letnem službovanju kot dež. predsednik.

Dne 12. aprila t. l. je poslal prvemu tajnik g. Josip Maier svojo odpoved, katera se prečita. (Klic: Jako lakonično!)

Dne 23. aprila je bila sedma in zadnja seja direktorija, v katerej so bili vsi društveni spisi izročeni drugemu tajniku g. Jakobu Furlan-u. Ta posel je imenovani preskrboval do današnjega dne, kolikor mu je bilo mogoče. (Živio-klici!)

Upravni odbor „Zaveze“ je imel razen seje ob času prvega glavnega zborovanja še drugo sejo v Ljubljani dne 3. oktobra l. 1889 (zap. št. 46), katere sklepi pa so se bili vsem slavnim društvom „Zaveze“ naznanili. (Glej poročilo „Pop.“ 1889, št. 19.)

O delovanju društev, katera so pri „Zavezi“, žalibog ne morem mnogo poročati, ker niso došla potrebna poročila od posameznih učit. društev. *)

Tajnik omenja potem, da so v preteklem društvenem letu k „Zavezi“ pristopila trije slov. učit. društva in sicer: Kamniško, Kranjsko in Šaleško učit. društvo, tako da je sedaj 21 slov. učit. društev v „Zavezo“ združenih.

S tem konča svoje poročilo in prosi, da je vzame slavna delegacija na znanje. Delegacija izreče tajniku g. Furlan-u svojo zahvalo.

Potem prečita blagajnikovo poročilo g. Furlan. Iz tega posnamemo, da je imela „Zaveza“ 79 gld. 94 kr. dohodkov, 39 gld. 6 kr. stroškov, tako da ostane 40 gld. 88 kr. prebitka.

Po nekem stvarnem popravku g. A. Gradišnik-a predlaga predsednik, naj se „Zaveza“ pismeno zahvali „Savinjski posojilnici“ za podarjenih 15 gld.

*) Slavna vodstva slov. učit. društev se pri tej priliki prosijo, naj v bodoče boljše zadostujejo § 7. all. c) in d) društvenih pravil.

Na predlog g. Nerat-a se izvolijo gg. Bezljaj, Koprivnik in Lapajne pregledovali računov.

Gospod Nerat poroča o sestavi dnevnega reda za občni zbor ter predlaga, da bi se prijavljena vprašanja pri glavnem zboru obravnavala v tem-le redu: Naprej 4., potem 2., 5., 3. in 6. *) vprašanje; o didaktofonu pa, da bi g. Luznik predaval h koncu zborovanja delegacije še ta večer.

Ta predlog vzbudi živahno debato, zlasti gledé „didaktoфона.“ Gospod Luznik želi, da bi didaktofon prišel pri glavnem zboru na vrsto. Gospod Lapajne meni, naj bi se o didaktofonu predavalo pred glavnim zborom, ker bi bilo več poslušalcev. Gospod Ribnikar misli, da bližnji učitelji lahko slišijo ta instrument po glavnem zboru, vsi drugi pa poprej. Gospod Jelenc L. želi, da pride didaktofon kot prva točka na dnevni red glavnega zbora, gospod Jelenc Fr. pa ga hoče imeti kot zadnjo točko. Temu oporeka gospod Strmšek. Gospod Mlekuž predlaga, da se pridobi čas, naj bi se zborovanje pričelo vže ob 9. uri. Gospod Koprivnik povdarja, naj se vprašanja, ki se tičejo šole, stavijo v prvo vrsto, didaktofon naj pa pride proti koncu glavnega zbora na red. Gospod Porekar predlaga, da se stavi govor o didaktofonu kot 3. točka in za tem 5. in 6. predavanje. Gospod Hrastnik želi, da bi prišla realistična predavanja najprej na vrsto. Gospod Gabršček ugovarja predgovorniku in predlaga nastopni vspered: 2., 4. in 5. predavanje.

Gospod Nerat kot poročevalec zagovarja svoj predlog in utemeljuje ter ga priporoča še enkrat v sprejem.

Pri glasovanju odkloni se predlog g. Nerat-a, da bi se o didaktofonu predavalo pri delegaciji, vsprejme pa se predlog g. Porekar-ja, da pride didaktofon kot 3. točka na dnevni red glavnega zbora.

Dnevni red za glavni zbor gledé predavanj se je torej končno tako-le sestavil: 4., 2., 1., 5., 3. in 6. predavanje.

Potem poroča g. Nerat o poslovnem redu, ki se vsprejme „en bloc“ s to spremeno, da se ima § 22. glasiti: „Delavnost upravnega odbora začenja vedno prvega dne meseca po glavnem zboru.“

Gospod Kocbek poroča o premeni društvenih pravil ter predlaga trije spremenjene paragrafe, ki se jednoglasno vsprejmejo in se glasijo:

„§ 3. Sedež društvu je tam, kjer stanuje predsednik. (Ta sklep se je dne 26. maja pri drugem zborovanju delegacije razveljavil ter ostane stari paragraf).

§ 9. Upravni odbor obstoji iz predsednika, dveh namestnikov, dveh tajnikov, blagajnika, osem odbornikov in urednika društvenega glasila.

§ 10. Predsednik, blagajnik in jeden tajnik tvoré direktorij, ki sme v nujnih slučajih se posvetovati in svoje sklepe v odborovem imenu objaviti.“

Predlog g. Kocbeka je podpiral g. Ravnikar ter še predlagal, naj bi bil občni zbor le vsako drugo leto, čemur se g. Nerat protivi.

Kot društveno glasilo se na predlog g. Lapajnet-a jednoglasno sprejme zopet „Popotnik.“

Gospod Kante predlaga, naj ostane stari letni donesek od članov „Zaveze,“ namreč 10 kr., kar podpira g. Nerat ter se jednoglasno sprejme.

Reditelji za glavni zbor se na predlog g. dra. Romih-a izvolijo člani slavnostnega odbora.

Gospod Porekar predlaga za prihodnji glavni zbor Trst, g. Ravnikar pa Gorico. Gospod Lapajne prečita § 19 pravil, po katerem delegacija določi le čas zborovanja

*) Številke pomenijo predavanja, ki so v tej vrsti priobčena v 9. števil. „Popotnik-a.“

ter nasvetuje binkošti. Gospod Ribnikar želi, da bi bilo zborovanje v velikih počitnicah; ta predlog podpira g. Vrtovec. Gospod Nerat pa opozori na nejednake počitnice, na kar se vsprejme predlog, da bode prih. občni zbor o binkošti 1891. leta.

Gledé kraja prihodnjemu zborovanju priporoča g. Nerat gg. delegatom, naj skrbé za to, da se upravnemu odboru „Zaveze“ pošiljajo povabila, odbor pa potem izbere najprimernejši kraj.

Gledé ocenjevalcev za presodbo spisov, ki tekmujejo za nagrado, predlaga g. Nerat nastopne gg: prof. Schreiner v Bolcanu, prof. Koprivnik v Mariboru, prof. Levec v Ljubljani, nadučitelj Jamšek v Reichenburgu in c. kr. vadniški učitelj Mrcina v Gorici.

Gospod Ravnikar se strinja s tem predlogom ter dodá, naj se izvolita še dva namestnika. Gospod Gradišnik predlaga, naj se izvoli 7 ocenjevalcev, kar obvelja. Gospod Lapajne še predlaga ocenjevalcema g. dra. Romih-a in g. Fr. Gabršek-a.

Delegacija potem izvoli vseh 7 gospodov za ocenjevalce. Gospod Nerat opozarja, naj upravni odbor izvoljene ocenjevalce pismeno povabi.

Delegacija sklène nadalje predložiti glavnemu zborovanju resolucijo, v kateri se zbrano učiteljstvo v tem smislu izjavlja, da hoče na podlagi krščanskih načel vedno v jedinstvi in slogi z inteligenco našo sploh in posebno s častito duhovščino v prid naroda delovati, da pa bode baš tako odločno zavračalo vse krivične napade in neosnovana natolcevanja zoper nja in njegov stanovski ugled, naj pridejo od koder koli.

Gospod Nerat omenja, da bode „Zavezi“ treba snovati posebne odseke ali sekcije, ki bodo prihodnjič imele poleg glavnega zbora svoje posebno zborovanje in govori potem posebej o sekciji za mladinsko knjižico; prečitavši več pisem g. Lega v Pragi, kateri je naprosil češkega knjigotržca, da je poslal nekaj krasno ilustrovanih knjig za mladino na ogled z opombo, da je pripravljen izdajati jednake knjige tudi s slovenskim tekstom, ako se mu zjamči, da proda najmanj 500 izvodov; priporoča poročevalec slov. učiteljstvu, da hvaležno sprejme to blagohotno ponudbo.

Delegacija se izreče, da hoče to podjetje podpirati, vse drugo se pa prepusti g. Nerat-u, da potrebno ukrene.

Gospod Ravnikar predlaga, naj bi direktorij pošiljal vse objave „Zaveze“ ob jednom tudi uredništvu „Učit. Tovariša.“

Na to je nastala debata, katere se udeležé razen predlagatelja še gg. Bajt, dr. Romih, A. Gabršček, Furlan in F. Gabršek.

Sklène se pa, naj se uredništvo „Učit. Tovariša“ povabi, da ponatisne po „Popotnik-u“ Zavezine objave; važnejši ukrepi pa, da se mu naznanjajo neposredno.

Gospod Kanté predlaga, naj se c. kr. okr. glavarju pokloni izvoljena deputacija, ki v imenu zbranega učiteljstva izroči svojo udanost do presv. cesarja.

Gospod Vrtovec predlaga, 1. naj se „Zaveza“ poteguje zató, da dobé ljudski učitelji svojega zastopnika pri dež. šol. svetu, katerega naj izvoli dežel. učit. konferenca. Se sprejme.

2. naj se dela na to, da učitelji, ki so preobloženi s čezpostavnim številom učencev, dobé nagrade. Se sprejme.

3. naj bi se šolske knjige izdavale po posebni komisiji, izvoljeni izmed učiteljev. Gospod dr. Romih predlaga, naj to preskrbi upravni odbor „Zaveze.“

Predsednik, g. Praprotnik, sklène ob $\frac{1}{2}$ 9. uri sejo, se zahvali delegaciji za sodelovanje ter povabi navzoče, naj se glavnega zbora ravno tako živo udeležijo.

Gospod Kanté izreče v imenu delegacije predsedniku za taktno in spretno vodstvo svojo zahvalo. (Živio!)

Gojitev pravnega čuta.

(Za nagrado.)

„Kreposti razmakni srce na stežaj,
A skrbno ga strasti zakleni!“

Komaj je dete staro nekaj mesecev, vže seza po različnih rečeh, kar mu je bliže in kar mu bolj prija. Ko odraste, da zna govoriti, povedó mu roditelji ali varhi, da tega in onega ne sme imeti, ker ni njegovo. Da bi v kočljivih zadevah bili bolj obširni, za to so prenevedni, nezvedni ali pa tudi premalomarni. Otrok ne loči in po takem tudi ne more ločiti, kaj je last in kaj tujina. Ako mu odgojitelji tega pravočasno ne raztolmačijo, ostanejo mu ti pojmi nejasni, nejasni celo tedaj, ko vže razteza po malem egoizem svoje korenine na njih mestu. Toda šola ima opravila z deco še le po dovršenem šestem letu.

Mali deček začne hoditi v šolo. On vže dobro ve, kje je „njih“, t. j. njegovega očeta imetje in kje sosedovo. Tudi tako na drobno gre njegova vednost, da mu je popolnoma znano, kje je „njih“ hruška in kje sosedova, in da se pod sosedovo ne sme hrušek pobirati. To je zvedel slučajno, ker ga je sosed zapodil izpod svoje hruške, če ni celó kaj trdega palo tedaj „po vrhu.“ Fant pa videč lepe sosedove hruške, želi si tudi sedaj imeti katero pod zobom. To bi jo pohrustal! Način, kako jo pridobiti, ni mu mari. Isto je tudi z drugimi stvarmi, koje vidi drugod, n. pr. pri tem sosedu lepega tiča, pri onem lepe cvetice, lep nož, igračo itd. Tako torej zna naš gojenec prišedši v šolo, taki so njegovi pojmi o lastnini in tujini, s takšnimi čestokrat tudi zapusti šolo, takšen je kot popoln ud človeške družbe — dorasel človek.

Oni kategorični ali nekategorični „ne smeš! to ni tvoje!“ kojih je slišal večkrat doma, razširiti se ima v šoli polagoma v: ne smeš, ker se nisi ti trudil za to, in ne smeš, ker bi tvoj okrađeni ali celo oropani bližnjik s tem trpel krivico in škodo. Kakor je tebi hudo, če ti kdo vzame to ali ono ljubo reč, tako je hudo tudi tvojemu sosedu, če mu ti kaj takega učiš. Pomni torej: Česar nečeš, da bi drugi tebi storili, tudi ti drugim ne učiš.

Z umnimi navodili pripeljemo otroke celo do tega, da se jim oškodovanec smiluje, da ž njim sočustvujejo. Sočustvovanje se pa ravna:

- a) po umnem obravnavanju namenjenega predmeta;
- b) po oškodovancu samem, kakor smo ga opisovali, da je lep ali grd, star ali mlad, priden ali len, imovit ali ubog.
- c) po razmerju med oškodovancem in škodovalcem.

V dosego tega je izbrati dobre, primerne povesti, še bolje pa dogodbe in slučaje iz vsakdanjega življenja, ker so ti umljivejši in smo hitreje pri zaželenem smotru. Vsi dokazi in vsi primeri morajo preiti v življenje, postati „pisani svet“, kakoršnega videvajo otroci sleherni dan. O raznih prilikah uporabljajo se času in kraju primerna sredstva in dokazi. Dogaja se tudi v šoli, da izmakne součenec součencu svinčnik, pero, nož. Takoj se nam ponuja prilika, stopiti na dan z jedino pravo barvo o lastnini in tujini. Gledé kazni potem se strinjam jaz po nekoliko z mnenjem onih, ki so pristaši takozvane poboljševalne teorije: učenec bodi kaznovan še le potem, ko je drugikrat učinil isti prestop. Vsakemu slabemu delu mora neposredno slediti zavest o izvršenem zlu, za tem še le kazen, ne pa narobe ali celo samo zadnje; takim načinom potem učimo tudi brezumno žival. To zavest o slabem delu treba pa polagoma gojiti, in gotov pomoček je: prvokrat moder opomin brez kazni druge vrste. Nespametna je tudi trditev: za to, ker si kral, si kaznovan. Ne kaznovan je učenec zato, ker je slabo delal, ker je njegov bližnjik radi tega trpel škodo. Vsako slabo delo mora biti kaznovano, ker je greh in v škodo človeštvu. Kadar tat krade, gotovo da misli po jedni strani, da čini zlo, a po

drugi, da čini korist — barem sebi — in poslednje je hujše od prvega, sicer ne bi kradel. Trditev, da greši, je sicer primerna, ali tat se vendar ne more vživiti v misel, da je greh kaka bistvena škoda; dosti lažje mu je pač spoznati, da s tem škoduje bližnjiku svojemu. Gojenca pa treba privaditi na to, da mu lastna korist nikdar ni nad tujo škodo. Dokazano je, da je mnogih hudodelstev kriv baš nedostatek v odgoji, in tukaj posebno nedostatek v pojmu o svojini in tujini.

Kakor povesod, tako je tudi tukaj: ako smo prve kali egoizma in neopravičenega pohlepa po tujem imetju srečno zatrli, zremo lahko z jasnim obrazom v bodočnost. Ni se nam bati, da gojenec, videč pametna vodila in vnemajoče vzglede, zajde iz pravega tira.

Učitelj sam bodi v vseh zadevah moder in pravičen sodnik.

Nemirnim in živahnim otrokom je najpriprostejša šala, če kdo, ponesrečivši se, pade. Smejejo se mu na vse grlo in malokomu se vzbuja v tem trenutku misel: morda se je pa poškodoval. Le nekaj opominov treba in pojasnil, kako bi se marsikdo onih zasmejalcev vel v sličnem slučaju, in na mesto na smeh, mislil bode marsikdo takoj na eventualno nesrečo. Baš na takov način gojiti in buditi je tudi sočustvovanje do onih, koji so kakorkoli poškodovani, in če hočemo vzeti izjemen primer: do onih, koji so poškodovani po tatvini ali se jim godi krivica po tuji sebičnosti. Vsakdo si bode potem želel biti pošten, pravičen človek, ki ne čini nikomur krivice ter vsakemu privoščí to, kar je njegovo, ne vskrativši mu niti za las lastnine njegove.

Pravni čut pa ne seza samo do lastne in tuje svojine, marveč tudi na cenitev lastnega in tujega dela, na objektivno cenitev lastnih in tujih pravic kakor tudi dolžnosti. Da otrok prav ceni, kaj je tuji trud, tuje delo, mora sam skušati, kaj je trud in znoj, kaj pomenja: „v potu svojega obraza jesti kruh.“ Da-si tudi ne svetujemo, da bi nedorasli dečki, šibke deklice, morali trdo delati od zore do mraka, znajiti se in truditi; ne za to še niso, vendar je to jedino prava pot do uspešnega nazornega pouka in istinito prave vzgoje. Pojem se mora opirati koliko na lastno skušnjo, sicer nima nikakoršne trdnobe kakor hiša, na pesek postavljena. Da gojenec ne precenjuje samega sebe in ne povišuje izpolnovanja svojih dolžnosti nad druge ljudi, izvršuje naj najprej točno in vestno sam svoje, četudi le male dolžnosti. S tega stališča uči naj se presojevati bližnjika svojega. Kakor bo pa gnojenec cenil tuje dolžnosti, tako bode spoštoval tudi tuje pravice. Nehote storjeno škodo skušal bode sam ob sebi enakomerno povrniti. Če pa brezvestni sosedje njemu učinjajo škodo, ima tu kot protitežje za vsakega jednako državno postavo. Ta varuje, kakor drugim, tako tudi njegove pravice.

Zanesljiv pomoček proti zakorenitčenju egoizma in sebičnosti, neobjektivnemu presojevanju tujine in neopravičenemu poviševanju samega sebe je končno še točen pogled v človeštvo. „Čim višji razgled ima človek po življenju, tem bolj vidi, koliko je na svetu trpljenja, nesreče, gorja“, uči Stritar. Seveda doseže točen pogled v človeštvo le vsestranski naobražen človek in še le potem obsoja vsako stvar s pravega stališča; vendar podlago, krepko podlago temu lahko položimo vže prej. raznovrstno dobro berilo iz vseh strok človeškega znanja, samo da je gojenčevemu umu primerno. Otroke pa tudi zanima pripovedovanje, kako žive ljudje po drugih krajih, kako pridelujejo in napravljajo to ali ono reč, koliko truda stane vsaka pridobitev, česa treba temu ali onemu stanu, kaj more tega ali onega človeka unesrečiti. Ko se človeku pogled barem po možnosti razjasni na vse strani, še le tedaj bode mogel nepristranski soditi vsak dogodek, nepristranski in nesebično premotrovati vsako srečo in nesrečo, še le po tem bo mogel prav ceniti svojo kakor tujo last in dolžnost, lastno in tujo pravico.

Pravni čut mora biti ne samo skrbno razvit, marveč tudi vsestranski vzgojen in vsestranski zavarovan proti škodljivim tujim uplivom, med kojimi je sebičnost in slavo-

hlepnost na škodo drugim v prvi vrsti. Zato treba oprezno čuvati. Seveda s takimi vodili vzgojenega doraslega človeka mnogo bolj peče v srce, ko vidi na svetu toliko vršečih se krivic, in obupati bi moral, da je res še kje pravica na svetu, ko ga ne bi tešila misel, da čuva nad vsemi nepristranska državna postava.

Dobro razvit pravni čut je v notranjosti človeški ona tehtnica, koje jeziček, kažoč vsako odvisnost na manj ali več, je vest. Zato se gojitev obeh nikakor ne da bistveno ločiti.

Med ovirami razvoju pravnega čuta omeniti bi bilo tudi nevoščljivost, toda ta izvira vže sama tam, kjer tega čuta ni. Naša vest veli: vsakemu svoje, nevoščljivost pa: Kakó mora uprav ta toliko imeti, zakaj ne jaz ali kdo drugi. Naš gojenec mora pa vže vsled omenjenih temeljnih načel z lahkim srcem puščati bližnjiku svojemu to, kar mu gre, in ne sme mu kratiti naravnih ali pridobljenih pravic. On ljubi pravico, pravico spoštuje. Da-si mu marsikedar kaže, da bi bilo zanj in za njegovo imetje boljše, ko bi ravnal krivično, nepošteno, vendar tega ne učini, ker verno sluša notranji čut, če ta govori tudi proti njemu samemu, proti njegovim neopravičenim željam.

„To je poslednjič“, pravi znameniti francoski detoljub Berquin, poučujoč o ti zadevi sina, oni plemeniti miglaj, koji zahteva od nas kedaj tudi kake žrtve, da se privadimo čutu pravice, najkoristnejši čednosti na svetu.“

Prirodopisni pouk v jednorazrednicah.

(Pišeta prof. Henrik Schreiner in J. Koprivnik.)

(Dalje.)

V dosedanjem prvem, teoretičnem delu sledila sva z večjega gori navedene nu nemškemu izvorniku. V naslednjem praktičnem delu pa bova poskusila podati navodilo, kako bi se mogle gori razvite misli dejanski izvesti. Najin načrt veljal bode za razdeljene jednorazredne ljudske šole (s poldnevnim poukom, ker je največ takšnih jednorazrednic po Slovenskem.) Po učnem načrtu razdeljeni so učenci v tej vrsti šol na Štajarskem v dve skupini (ukaz c. kr. štaj. dežel. šolsk. sveta z dne 16. oktobra 1884 št. 5167). Vsaka skupina ima po dva oddelka; torej imamo štiri oddelke. V vsakem oddelku misliva si prirodopisni pouk nekoliko drugači. V prvem oddelku nižje skupine, seveda, na prirodopisni pouk kot takšnega ni misliti. Itak pa se v nazornem nauku vže lahko nekaj za to stroko stori. Tukaj je treba osobito vaditi učence ogledavanja (opazovanja). Tukaj se tedaj k prirodopisni metodi pripravlja. Tudi v drugem oddelku nižje skupine še ne bode možno združnega življenja v strogem smislu obravnavati. Na tej stopinji še namreč ne bode umestno prirodne zakone izrekati, ker še učenci niso dovolj zreli. Ampak tukaj bode treba nadaljevati vežbanje v opazovanju; podajale se bode posamne slike iz prirodnega življenja. To pa nič ne ovira, da se ne bi pojedine slike razporedile po zadruah, ampak s tem se bode poznejšemu pouku mnogo koristilo. V stvarnem oziru bode treba na tej stopinji seznaniti učence z domačimi živalmi in z najvažnejšimi kulturnimi rastlinami ter menda z nekaterimi prirodninami, ki so ž njimi v najožji zvezi.

Na najvišji stopinji pridejo stoprav zadruge v polno veljavo. V stvarno stran bode se brž ko ne brez izime ozirati najbolje na poljedelstvo, ker se nahaja naravno največ jednorazrednic na kmetih in je tedaj večinoma obiskujejo otroci kmetovalcev.

Kakor smo vže povedali, ni moči tvarine tako izbrati in razvrstiti, da bi se načrt lahko kar rabil v vsaki jednorazrednici. Obratno je treba poudariti, da brez vsake izpremembe najinega načrta ne moreva priporočati nobedni šoli. Najin načrt bodi samo

vzglede, kako se imajo takšni načrti delati. Sicer pa ne bode težko najinega načrta različnim razmeram prikrojiti.

Po gori navedenem ukazu obsega v razdeljeni jednorazrednici:

Nižja skupina: prvi oddelek 1. šolsko leto.

drugi " 2. in 3. " "

Višja skupina: prvi " 4. in 5. " "

drugi " 6., 7. in 8. " "

Po našem računu imamo torej v razdeljeni jednorazredni ljudski šoli za prirodopisni pouk po polurah:

A. Nižja skupina. Prvi oddelek. (Jeden tečaj.) Nazorni nauk prirodopisne vsebine: 3.

Drugi " (Dva tečaja). Prirodopisni nazorni nauk: 3.

B. Višja skupina. Prvi " (Dva tečaja). Prirodopisje: 2.

Drugi " (Trije tečaji). " 1.

V prvem oddelku nižje skupine sicer ni, kakor je naravno in kakor smo vže omenili, prirodopisnega pouka. A čitanju in pisanju ter učenemu jeziku odmerjeno je vse vku^p po 8 ur na teden. Porabimo-li za čitanje, pisanje itd. pet ur, preostajajo nazornemu nanku tri ure na teden. Nazornemu nanku je smoter: „Navajanje k pazljivemu opazanju predmetov iz okolišča otroku najbližjega, čisto in jasno izrekavanje, blaženje srcá, zanimanje za pouk, seznavanje z najnavadnejšimi temeljnimi pojmovi.“ Prvemu oddelku osobito je smoter: „Nazorne in govorne vaje, naslanjajoč se na predmete v otroškem obližju.“ Ako pomislimo, da otroci na deželi doraščajo sredi med naravo, da jih na dvorišču, v hlevu na vrtu, na polju itd. povsodi obdaja narava, ne bode nam pač nikdo oporekal, da nismo jemali predmetov v otroškem obližju, ako odmerimo 3 polure (polovico nazornemu nanku odmerjenega časa) prirodopisnim stvarjem. Kje bi pač učence lože vežbali „k pazljivemu opazovanju predmetov“, kako bolje „blažili srce“ in „zanimali za pouk“, ako ne z nazornimi in govornimi vajami naslanjajoč se k večjemu na prirodopisne stvari? Prvi oddelek je jednoleten, treba je torej gradiva samo za jeden tečaj. —

Tudi v drugem oddelku nižje skupine še sicer ni predpisan prirodopisni pouk kot samostalen predmet. A kot smoter nazornemu nanku se naznanja v tem oddelku: „V tem oddelku se strinja nazorni uk z razlaganjem (zlasti prirodopisnih) beril.“ (Kako se ima berilo rabiti, povedali smo v prvem teoretičnem delu). Čitanju, pisanju in učenemu jeziku odmerjeno je v drugem oddelku 7 ur na teden. Odračunimo-li za čitanje, pisanje, slovnico, pravopis in spisje 5 ur, preostajate za nazorni nauk sploh dve uri. Ako od teh dveh ure odračunimo pol ure za drugo stvarino nazornega nauka in za zemljepis, ostanejo tri polure za prirodopisno-nazorni nauk, kar gotovo ni preveč, kajti nekaj bode treba ozirati se tudi na prirodoslovje. Drugi oddelek je dveleten, tedaj potrebujemo gradiva za dva tečaja v tem oddelku.

Za višjo skupino je smoter prirodopisnemu pouku tako-le izražen: „Vzbujati in in oživljati ljubezen do narave, seznanjati se z najbolj razprostranjenimi in v življenju najvažnejšimi naravnimi stvarmi, seznanjati s tem, kar je o človeškem telesu in zdravju najimenoitnejše.“ Višja skupina ima dva oddelka; prvi obsega dva, drugi tri letnike. V vsakem oddelku odmerjena je jedna ura na teden prirodoznanju. Prvi oddelek ima tedaj dva tečaja in se ima ves čas (jedno uro na teden) porabiti v prirodopisje. Tukaj je smoter: „Na podlogi nazora naj se razpravljajo imenoitnejši, zlasti domači reprezentanti izmed treh naravnih oborov (kraljestev) pri čitanju dotičnih beril.“ —

Drugi oddelek je trileten, imel bi tedaj obsegati tri tečaje. A tukaj se bode treba ozirati na to, se-li učenci v 7. in 8. šolskem letu mnogo ali pa celo splošno oproščajo šolsk. obiskovanja. V naslednjem slučaju kazalo bi menda najbolje, ko bi se v prirodoznanjskem

pouku združili učenci drugega oddelka z onimi v prvem oddelku, tako, da bi bil prvi oddenek trileten (4., 5., 6. šolsko leto). Vrh tega ne smemo pozabiti v drugem oddelku višje skupine na prirodoslovje, ki se v tej šoli poučuje jedino le v tem oddelku.

Z ozirom na to, da se učenci po različnih šolah različno oproščajo šolskega obiskovanja, torej ne hodijo povsodi jednako dolgo v šolo, bode najbolje izbrati toliko snovi za ta oddenek, da bi bilo vsem prav. Ker se pa ipak morava opirati na določene razmere, sodiva, da bode najbolje, da podava snovi z ozirom na 8-letno obiskovanje šole. Lože se izpušča, kdor manj rabi, kakor pa pridaja. Toraj ima biti drugi oddenek trileten. Polovico odmerjenega časa, to je pol ure na teden pa bode treba prepuščati prirodoslovju tako, da imamo samo pol ure na teden za prirodopisje. Smoter v tem oddelku se glasi: „Nadaljuje se opazanje in razpravljanje najimennitnejših koristnih in škodljivih živalij, rastlin in rudnin, zlasti onih, ki so pomenljive za kmetijstvo. Pri tem naj se uporabljajo dotični sestavki v berilu. Pouk, kako se varujejo živali in zasadi. Šolski vrt. Najimennitnejše o človeškem telesu. Prva pomoč pri nenadnih nesrečah.

(Dalje sledi.)

O lepoznanstvu.

Piše Ivan Klemenčič.

(Dalje.)

Medsebojno občevanje, če je pravo, tudi lepoznanško obrazuje. Otroku najbolje ugaja občevanje s svojimi sovrstniki. Sami med seboj se otroci najbolje porazumevajo, se v svoji nedolžnosti, priprostosti in prostodušnosti najlepše življenja veselijo in drug drugega zabavajo in oživljajo. Občevanje med majhnimi otroci pa drugega ne more biti, ko igra, ker otrok v svoji nedolžnosti in prostodušnosti nima za drugo zabavo nikakega zanimanja. Igra pa mora biti otroškemu duhu primerna. Za nje so najboljšje take igre, kakoršne si otroška domišljija sama zmisli; jeden si zmisli to, drugi kaj drugega, povsod pa se kaže prava otroška ljubeznjivost in priprostost, česar jim odrasel človek, ki se ne more zamisliti čisto v otroški položaj, težko zmisli. Otroku naj se tedaj pri igri pušča prosta volja; sami najbolje vedô, kaj jih veseli in oživlja. Bolj ko je igra priprosta, nedolžna, boljša je. Zabav, ki jih imajo odrasčeni, otrokom ni mar. Otrok naj bôde otrok in kolikor bolj je, toliko boljše, toliko veseleje vživa svoja zlata leta in toliko boljši in nepokvarjenejši ostane. Vsak po svoje, otrok tudi po svoje. Igra otroška naj je priprosta, neprisljena, ker vsak pritisk jemlje igri njeno bistvo. Pač pa naj se otroci toliko nadzorujejo, da se ne prigodé kaki izgredi. Igra ima biti otroškemu svojstvu primerna in sicer taka, da jih domišljijo oživlja, jih razveseljuje, ob jednem pa tudi blaži.

Namen igri mora biti, otroka ne le zabavati in kratkočasiti, ampak ga tudi duševno obrazovati, blažiti in oživljati. Kar otroku ugaja, kar ga veseli in povzdiguje, to najraje izraža v igri. Domišljija mu pride na pomoč, da mrtvim stvarjem prideva življenje, postavlja samega sebe v razne položaje, kakor je pri odrasčenih videti navajen; nareja raznotere sostave in preuredbe, opravlja raznovrstna opravila in posle. Glavna reč pri tem je, da ima domišljija dovolj prostora, da se ž njo postavlja v raznotere položaje in da mrtvim stvarjem prideva razne lastnosti; le na to je gledati, da ga ne zapelje na napačno pot. Zato ni dobro, če se dajo otroku v roke lepe, reč popolnoma določujoče igrače, ker si potem nič sam zraven misliti ne more. Najboljšje so take reči, ki otroka k lastnemu obrazovanju, k dopolnitvi in posnemanju silijo. Dečku je palica z dvema rogovilama konj, ga uprega, jaše, krmi; kos lesa deklica ovije in opravi, in to ji je punčika; ž njo se pogovarja, jo deva spat, jo oblači, jo slači, sploh dela tako, kakor je mater videti nava-

jena. Iz deščice si otroci stavijo hiše, iz snega napravijo moža, pečejo iz prsti kruh; ob vodi si stavijo mline, napravljajo si jezera, na nja spuščajo ladije itd. Pri takih igrarh ima otrok zadosti duševne prostosti, domišljija ima dovolj prostora, da se zamore izražati v različnih oblikah in na mnogoteri način.

Po navedenih vodilih vadi se otrok polagoma vže v začetku svojega življenja, v primeru sè svojimi duševnimi močmi, da dobiva podlago in okus za to, kar je spodobno in dostojno, blago in lepo, tako, da se na tej podlagi pozneje zamore delovati dalje in izrejati ljudi, ki jim je tako rekoč dopadanje za vse, kar človeka blaži. Pričeti se mora pa s to vzgojo vže v nežni mladosti, ker imajo prvi vtisi veliko moč za prihodnost.

Glavno nalogo ima v zadevi vzgoje razun doma šola. Vzorna bi bila vzgoja, ko bi šola na tej podlagi gledé lepoznavske vzgoje zamogla dalje delovati. Šolska vzgoja ima tudi namen, otroku blažiti srce in mu vzbujati sprejemljivost za vse, kar človeka požlahtnuje, da mu ne dopada vsaka nizka reč, vsako nizko dejanje. Javna šola ima v tej zadevi težko nalogo, ker mora navadno vse delo ne le sama prevzeti, ampak pogosto popravljati še to, kar se je v tej zadevi doma pokvarilo. Šola ima vzgojevati otroke vseh stanov, tedaj veliko večino siromašnih in takih, ki v nesnagi, nemarnosti in topoumju preživijo prvo dobo svoje mladosti. Kdor je učenik takih ubogih bitij, naj ima ž njimi usmiljenje in potrpljenje; privabi naj jih k sebi z ljubeznjivostjo pravega prijatelja otrok, da jim bode šola požlahtnjevalni zavod, kjer se nahaja sreča in blagor. Pravi učenik in prijatelj ljudstva si ne more misliti lepšega poklica, ko nedolžnim mladim bitjem iz duševne in telesne zanemarjenosti biti vodnik na potu k duševnemu in telesnemu požlahtnjevanju in jim odkriti neizmerne zaklade, kjer se nahaja plemenitost, milina in lepota. Iskrica višjega življenja naj se v otrokih vname in lepo razvija k spoznavanju tega, kar človeku podaja najčistejši užitek. Naj se ti občuti ne zatirajo in morijo vže v začetku z osornim, neprijaznim vedenjem in sè suhoparno metodo. Kdor sam nima in ne kaže življenja, ga tudi pri drugih ne obudi. Posebno pa mali otročiči potrebujejo vzbujevanja in podpore, da se v mladem sreč oživi iskrica višjega življenja. Če jih vže v začetku osorno nagovarjaš in jih precej z mrtvo metodo in črkami mučiš, če se ne ponižaš k njim in jim ne kažeš ljubeznjivega obličja, zatrl si jim vže nežne čute: ne bodo se obračali sè zaupanjem v te.

Prvencem mora učitelj tudi najbolj suhoparno in malenkostno opravilo znati oživiti in to tudi zamore, če prav postopa. Nerednost, mlačnost, suhoparnost, malomarnost naj se nikjer ne pokaže, ker se s tem duh ne oživlja, ampak mori.

Pri prvencih največ življenja napravi povelje, po katerem vsi ob enem isto opravilo storijo. Naučijo naj se na povelje vstati in sesti, knjigo na klop vzeti in spraviti, govoriti, brati, šteti, pisati. S taktom se vsako še tako suhoparno delo oživi, pa je tudi zato lepoznavskega pomena, ker pri njem vse jeden duh in jedna misel prešinja in oživlja.

V prvem času šolskega obiskovanja naj se torej učenci navadijo, vse po redu in na povelje izvrševati; vsako delo, vsako opravilo naj se vrši po stalnih pravilih. Dalje naj se tudi poučujejo, kako naj vse reči, kojih potrebujejo v šoli pri pouku, ohranijo snažne in v lepem redu. Kar to zadeva, je velike važnosti, če imajo vsi ne le jednake knjige, ampak tudi vse drugo, kar pri pouku potrebujejo, kakor ploščice, zvezke za pisanje in drugo, ker se na ta način najlepše obdrži splošni red.

A ne samo reči, ki jih potrebujejo pri pouku, naj imajo snažne, ampak snažni morajo biti tudi gledé svoje obleke in svojega telesa. V tem oziru je posebno pri učencih nižjih stanov mnogo storiti. Polni nesnage, neomiti, z razmršenimi lasmi, raztrgani in zanemarjeni prihajajo pogosto otroci v šolo. Tu, učitelj odgovitelj, te čaka dela, da storiš in pomoreš, kolikor je v tvoji moči. Tu je treba potrpljenja, vstrajnosti in pouka, da se

take neprilike odstranijo. Vsaj v šoli naj se ne trpi nesnaga na rokah in obrazu, razmršeni lasje, umazana in raztrgana obleka. Razloži naj se deci, da snaga ni draga, da voda nič ne stane, da se pa umazana obleka in umazan obraz z vodo osnaži in umije, da se raztrgana obleka da zašiti, kar tudi dosti ne stane; da ni toliko krivo uboštvo, če je kdo raztrgan in umazan, ampak veliko več zanikernost in nemarnost. Pové naj se jim, da, kdor hoče snažen biti, za to ne potrebuje dragocenih oblačil, ampak vsak v primeri sè svojim stanom in svojim premoženjem zamore biti snažen, če na svoje reči gleda in jih skrbno varuje.

Kakor naj se učenci vadijo, sebe, svojo obleko in vse druge reči imeti čiste in snažne, tako naj se tudi vadijo dostojnega vedenja in govorjenja. Vsaka nespodobna navada naj se iz šole odpravi. Naučijo naj se dostojnega, lepega govorjenja; odločno naj se prepovejo vsakojake psovke, priimki in druge nedostojne in umazane besede. Gledé tega naj se odpravi učencem lastna razvada, vse, kar nespodobnega ali nedostojnega slišijo ali vidijo, v pričo drugih na drobno popisovati in pripovedovati. Prepové naj se v šoli vsaka nespodobna beseda, pové naj se le ob kratkem, da je kdo kaj nespodobnega ali slabega storil, brez daljnega popisovanja. Če je učitelj v tej zadevi vstrajen in dosleden, če skrbi vsestransko za red, snago in lepo obnašanje, preide to s časom otrokom v potrebo in navado, katera na nje blagodejno vpliva tudaj zvunaj šole, skozi celo življenje, da ostanejo duševno in telesno čisti in nepokvarjeni, v svojem vedenju dostojni, pri ljudeh priljubljeni in v svojih opravilih natančni.

(Dalje sledi.)

Društveni vestnik.

Iz ptujskega okraja. (Učiteljsko društvo.) Društvenega zborovanja dne 1. maja se je udeležilo 24 udov. Predsednik Robič omeni v svojem pozdravljalnem nagovoru prvi dan venčanega maja, onega prijaznega meseca, v katerem je narava polna veselja in želi, da bi tudi nam učiteljem ptujskega okraja letos — ko se revidirajo naši plačilni razredi — veseli maj pricvetel in da bi se tudi nam odprli povsod viri veselja. To daj Bog!

Predsednik predstavi zbranim dva nova uda: g. nadučitelja Farkaša v Cirkovicah in gosp. učitelja Brence-ta na Hajdini, katera navzoči z „živio“-klici pozdravijo. Potem se preide k dnevnemu redu.

I. Zapisnika dne 6. marcija in 2. aprila se prečitata in odobrita.

II. Predsednik prebere došle dopise; a) dopis v zadevah šolsko-vrtnega odseka. Ta odsek ima nalogo 1. nasvetovati, kako nam je šolske vrte v ptujskem okraju uravnavati, da bodo ustrezali svojemu namenu, 2. z besedo in dejanjem pomagati vodjam šolskih vrtov. Odsek razdeli svoje delovanje na posamezne ude tako-le: A. Na levem bregu Drave: 1. Žiher (Vurberg, Sv. Vrban, Sv. Bolfenk); 2. Šijanec (Sv. Lovrenc v Slov. gor., Sv. Andraž v Slov. gor., Polenshak, Dornava); 3. Kavkler (načelnikov namestnik) (Ptujška okolica, Sv. Marko, Sv. Marjeta); — B. Na desnem bregu Drave: 4. Hren (Sv. Janž na dr. p., Cirkovice); 5. Serajnik (Gora, Stoperce, Majšperg); 6. Kocmut (Hajdina, Sv. Lovrenc na dr. p.); 7. Fric

(Sv. Duh, Sv. Trojica, Leskovec); 8. Robič (načelnik) (Sv. Vid, Sela, Sv. Barbara, Zavreč). Odsek poroča o svojem delovanju vsako leto okrajni uč. konferenci, b) tri dopise o Slomšek-ovi nagradi. Zbor sklene jednoglasno: „Nagrada se naj še jedenkrat in to zadnjokrat razpiše do konca leta 1892; 1. 1893. se naj spisi presodijo in 1. 1894. — povodom 25-letnice našega društva — se naj razsodba presojevalcev slovesno proglasi.“

III. Predsednik objavi svoje misli o 1. vprašanju za letošnje okrajno uč. konferencijo: „Na katere berilne spise 1.—4. Berila se naj opirajo zdravstvenoslovni pouki in kateri?“ On našteje iz vseh četirih beril tiste spise, pri katerih naj učitelj uvrsti pouke o zdravstvenoslovju in nas tudi pri vsakem berilnem spisu z dotičnimi pouki seznani. Debate se udeležijo gg. Kukuvič, Ogorelec, Copf, Weinhard, Žiher in Serajnik, pristavivši še nekaj berilnih spisov, oziroma zdravstvenoslovnih poukov. Referentoma se oglasita gg. Žiher in Weinhard.

IV. G. Zupančič omeni, da redno društveno zborovanje v juniju odpade, ker je prvi četrtek praznik, zaradi tega pa predlaga „da naj ima društvo v četrtek 12. junija izlet.“ G. Žiher ta predlog prav toplo podpira ter predlaga za izlet grad Borl v spodnjih Halozah, kjer si društveniki ob tej priliki lahko ogledajo državno poskušnico z ameriškimi trsojem. O tem predlogu se glasuje po imenih; predlog se sprejme z 16 glasovi proti 8. Vse za ta

izlet potrebno ukrene odbor. — Pred'og g. Žiharja, „naj društvena knjižnica ostane tudi v prihodnje naročena na vse, kakor do zdaj“, tudi dobi večino. Na veselo svidenje tedaj v četrtek 12. junija na Borl-nu! *)

Iz Planine na Notranjskem. — V zadnji odborovi seji je sklenilo „društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja Logaškega“ postaviti prvemu umrlemu članu g. nadučitelju Ivanu Trevnu z onimi 64 gld., ki so se pri društvenikih in častiteljih ranjkega nabrali na Bloškem grobišču primeren kamenit spomenik. Slovesno odkritje se boče vršilo v drugi polovici meseca septembra t. l. s črno peto mešo, nagrobnim govorom in petjem.

Ker so dosedajne šolske tiskovine jako pomanjkljive in ker nekaterih celo nimamo, sklenil je odbor tudi predložiti na višje mesto posebne obrazce, ki jih je sestavil pisec teh vrstic, in po odobrenju te obrazce vsaj v našem okraju uvesti.

Občni zbor imenovanega društva, pri kojem se boče pobirala tudi letnina za tekoče leto, se boče vršil na dan okrajne učiteljske konferencije v Dolenjem Logatcu.

S pričetkom letošnje pomladi smo se pripravljali v smislu deželno-odbornskega navoda tu pri nas na hud in krvav boj s hrošči in gosenicami. Nadejali smo se, da boče „kebrova“ in gosenčja „kri“ kar curkoma tekla, a — kakor je sedaj videti — ne boče tako hudo. Hroščev kar neče biti na dan in tudi gosenic bi skoro po belem dnevu moral z lučjo iskati. Mali znesek, kojega smo izdali v preteklem letu za pokončanih 214.500 metuljev in 82.300 peresec se zalego marljivim šolskim pokončevalcem, donaša torej vže lepe obresti. —k.

Iz Koperščine. „Učiteljsko društvo za koperski okraj“ zborovalo je, kakor je bilo to naznanjeno, dne 8. maja v Dekanih. Vzlic slabemu vremenu udeležilo se je seje zadostno število udov. Po prvih točkah dnevnega reda, ki so bile le sporočila raznih odbornikov, referiral je kaj dobro g. Finšgar, učitelj v Črnotičah. — Za tem prešlo se je k izpremeni društvenih pravil, valed koje je sedaj sedež društva na načelnikovem stanu. Pri nasvetih je odbor predlagal, naj se velenčenega g. V. Spinčič-a, bivšega nadzornika v tem okraju izvoli častnim članom tega društva, kar se je zgodilo jednoglasno se „živio“-klici.

Nov odbor se je sestavil tako-le: Predsednik Breitschopf (Korte), podpredsednik Delkot (sv. Anton), tajnik Kuret (Šmarje), blagajnik Valentič (Lazaret),

*) Prevzvišeni g. deželni glavar grof Wurmbrand je z dopisom od 12. maja z veliko radostjo blagovolil dovoliti, da društvo 12. junija zboruje v njegovem gradu Borl in želi vsem društvenikom za ta izlet lep dan.

pevovodja Mahnič (Črnikal), odbornika Jakac (Draguč) in Car (Sovinjak). Delegatje „Zaveze“ ostanejo prejšnji, namreč g. Bogatec (Ricmanje) in g. Anžlovar (Bošnjec).

Poročevalec „Popotnik-ov“ je tajnik, kateri Vam pošlje še podrobneje poročilo tudi o tem zborovanju. B.

Iz Št. Pavla v Savinjski dolini. Savinjsko učiteljsko društvo imelo je dne 8. majnika svoje glavno zborovanje v šolskem poslopju v Braslovčah. Udeležba je bila precej številna. Predsednik je svojo odsotnost pismeno opravičil. Valed tega je vodil zborovanje njegov namestnik, g. Meglič. Ko se zapisnik zadnjega zborovanja prečita in odobri ter objavijo društvu došli dopisi, nastopi g. Šorn ter predava o domovinoslovnem pouku v ljudskeji šoli. On trdi, da je ta pouk o tem predmetu pri nas še nedostaten, ker pogrešamo potrebnega pripomočka. Zatorej izproži misel, naj bi tudi učitelji vranskega okraja po vzgledu logaških in kočevskih sestavili opis domačega okraja. Vsak gospod tovariš naj podrobno opiše svojo domačo občino. Ti rokopisi naj se potem izročé posebnemu uredovalnemu odboru, da jih pregleda in popravi. Ves spis naj se potem tudi natisne in po primernej ceni razpečava. Poročevalec meni, da bi se tiskovni stroški z lahka pokrili, ker boče izvestno tudi okrajni zastop v to kaj pripomogel. Gospodu Meglič-u zdi se ideja povsem hvalevredna. Gledé založitve spisa pa svari pred iluzijami. Gmotni položaj našega društva ni tako ugoden, da bi se spuščalo v taka podjetja. Po mnenju g. Škoflek-a gre najprej za to, da dobimo spis v rokopisu, ali se vže potem natisne ali ne. V to nam boče priskrbeti virov, katere je gospod poročevalec navel.

Zatoraj nasvetuje, naj se do prihodnjega zborovanja le po teh pozveduje, o vsem drugem pa se dogovorimo prihodnjič. Ta nasvet tudi obvelja.

Gosp. Farčnik poroča o gmotnem stanju društva in konstatuje mal prebice, kar se radostno na znanje vzame. Pregledovalcema računa se izvolita gg. Škoflek in Kavčič, delegatoma za letošnje skupščino „Zaveze slov. učiteljskih društev“ pa z nova gg. Šorn in Farčnik. Zdaj se je volilo društveno vodstvo.

Bivši društveni odborniki, izvzemši g. Meglič-a, se zaporedoma odpovedó svojim poslom. Valed tega se izvoli g. Škoflek, predsednikom; g. Meglič, podpredsednikom; g. Kavčič tajnikom in g. Reich, blagajnikom.

Nasvet gosp. Vidic-a gledé premene društvenih pravil se iz gmotnih razlogov odkloni. Naposled vršila se je še dražba društvenih časopisov, ki je naklonila blagajnici precejšno svotico denarja.

Prihodnje zborovanje boče dne 12. junija v Št. Pavlu.

Dopisi in druge vesti.

Maribor. Pri tukajšnji preizkušnji učne usposobljenosti v spomladanskem obroku dale so se te-le pismene naloge:

a) Nemški učni jezik: Die Erziehung zur Wahrheitsliebe.

b) Slovenski učni jezik: O postopanju učitelja pri vprašanju ter odgovorih.

c) Realije: 1. Charakteristik und Gliederung der Alpen in Steiermark. 2. Die Verdienste des Erzherzog Johann um Steiermark. 3. Der Maikäfer ist nach der Körperbeschaffenheit, Lebensweise, nach dem Schaden und der Art, wie er bekämpft werden kann, für die Oberstufe einer gehobenen Volksschule methodisch zu besprechen. (Eventuell in slovenischer Sprache).

d) Računanje: 1. Welcher Verkaufspreis ergibt sich für ein gewerbliches Erzeugnis, dessen Materialwerth 80 fl. beträgt, wenn der Arbeitslohn für 18 Tage mit 2 fl. pro Tag berechnet und der Preiszuschlag für Regie und Capitalzinsen mit 15% von Material und Arbeitslohn, der Gewinn mit 10% veranschlagt wird.

2. Ein Gewerbetreibender bezieht 25kg Stoffmaterial à 12 fl. pr. 100kg. Wenn nun der Einkauf durch einen Commissionär gegen 5% Provision erfolgte und die Spesen 3 fl. 50 kr. betragen; auf welchen Betrag wird die hierüber ausgestellte Rechnung lauten?

3. Ein kugelförmiger Thurmknopf soll eine Vergoldung erhalten. Wie viel Quadratcentimeter Vergoldung sind nöthig, wenn der Durchmesser des Thurmknopfes 13m beträgt?

Maribor, 8. dne junija 1890. Danes ob pol jedni po polnoči umrl je nadučitelj na tukajšnji I. mestni deški šoli, gosp. Rajmund Hönig, po dolgej mučnej bolezni na jetrah. Rojen je bil v Ljutomeru dne 7. januarja 1840. leta; izšolal pa se je leta 1858. v Gradcu. Od 1862. leta učite-ljeval je neprenehoma v Mariboru ter bil iskren prijatelj mladine in prijazen sodrug svojim sotovarišem.

Njegovi posvetni ostanki se izročijo danes ob 1/2. uri popoldan na mestnem pokopališču materi zemlji. Naj v miru počiva? Blag mu spomin!

Vransko. Ne bilo bi prav, ko bi molčal v tem listu o plodovitem delovanju in preranej smrti moža, katerega ne časti ter se ga ne spominja v najboljšem pomenu ne samo naš slovenski oratar, ampak tudi izobraženstvo slovensko. Tudi učiteljstvo tuguje o smrti prerano nas zapustivšega ter pogrešalo ga bode še dolgo — dolgo časa. Ta mož je pokojni gospod Ivan Gaberšek, okrajni tajnik Vranski. Umrl je še le 37 let star dne 17. majnika ob 6. uri zvečer.

Kdo izmed učiteljstva ga ni poznal, zlasti v okrajih celjskega okrajnega glavarstva? Ko je bil še v Celju kot šolski referent od leta 1872. do 1884. svetoval in pomagal je marsikateremu učitelju, in marsikdo mu je še dandanes v srcu hvaležen za to. Brigal se je z lastno mu priporočeno ljubeznijo do šolstva za vse nove naredbe in paragrafi šolskih postav bili so mu tako znani, da se je še pozneje v pomenkovanju z učiteljstvom na pamet na nje opiral. Najsrečnejšega pa se je čutil v sredi učiteljstva ter si iz tega stanu izbral svoje najljubše prijatelje. Ko se je pred petimi leti na Vransko preselil, bil je vrl podpornik „Savinskega učiteljskega društva,“ vnet je bil na njegov obstanek za njegovo blago delo-vanje. Vsakega društvenega zborovanja se je naš Ivan izvestno udeležil in tako marsikaterega mlačneža — učitelja osramotil. Ko mu pa v zadnjem času bolezen ni pripuščala med nami se pogovarjati, brzo-javil je in pismeno nas navduševal k delavnosti na šolskem polju. Bil je zvest duševni in gmotni pod-pornik našemu vrlemu „Popotnik-u,“ to pa ne le zaradi osebnega spoštovanja do njegovega urednika, ampak zaradi zanimanja o delovanju slovenskih učiteljev in šolstva sploh.

Pokojni Ivan bil je tudi vrl dobrotnik revnej šolski mladini. Nastopil je baš zdaj čas, v kojem je toliko rodoljubnega kričanja, a tako ubogo malo pravega, čistega, dejanskega rodoljubja. Naš Gaberšek pa tega pota ni poznal. Če je storil kaj dobrega, osnoval je vže popred načrt, imel pripravljeno vsoto (ali vsaj vedel je, kje jo bode dobil) in potem zvršil je pričetu hitro in — srečno. Tako se je godilo, ko je preskrbel oddaljenim šolarjem opoludansko kosilce na Vranskem, ko jim je napravil krasno šolsko banderce in razdeljeval mladini primerne knjige. V Celju imel je po več let dva revna dijaka, katera je s hrano in marsičem drugim iz svojega preskrboval. Tudi visokošolcev se je spominjal in med darovatelji čitali smo redno ime Ivana Gaberšeka.

Koliko pa je storil na tihem revnim občanom, kolikerim z umnim svetovanjem in tudi gmotno po-magal, to še tisti ne vedo, ki so bili z njim v ožje dotiki. Podpiral je zlasti slovensko časnikarstvo, bil je naročnik osemnajstim časopisom in mnogoterim tudi dopisovatelj. Delal pa je do zadnjega. Še pred par dnevi pred njegovo smrtjo videl sem ga v postelji sključenega uradovati. Resnične so bile besede preč. gospoda delkana Braslovškega, koje je govoril ob njegovem grobu: „Tukaj počiva neutrudljiva marljivost.“ Njegovega pogreba udeležila se je mnogobrojna množina ljudstva, večina udov „Savinskega učiteljskega društva,“ čitalnica Vranska, dve požarni brambi, Savinjski Sokol še zastavo, Celjski pevci, grajsko-veška godba in mnogo odličnih narodnjakov iz Šaleške in Savinjske doline. Obilo krasnih vencev in tužni

obrazi udeležencev pri pogrebu pa so bili priče, kako obče priljubljen je bil rajni Ivan pri vseh in kako nenadomestljiva izguba nas je zadela.

Te vrste naj mu bodo v trajni spomin pri blagih „Popotnik-ovih“ čitateljih. Sklenem pa z besedami brzojavke, katero mi je poslal dragi mi kolega: „Prerano nam je pokosila smrt vrlega narodnjaka, milega nam prijatelja in s tužnim srcem kličemo: Lahka mu bodi zemljica!“ M.

Ljubljani. (Vabilo na XXV. redni veliki zbor „Matiče Slovenske“) v sredo dne 25. junija ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. Vrsta razpravam: 1. Predsednikov govor. 2. Račun o društvenem novčnem gospodarstvu v dobi od 1. januarja do 31. decembra 1889. 1. (Računski zaključki so gg. društvnikom v društveni pisarni na ogled in jim bodo pri velikem zboru tiskani na razpolaganje). 3. Volitev treh računskih presojevalcev. (§ 9. a. dr. pravil.) 4. Proračun za leto 1890. 5. Letno poročilo o odborovem delovanju v dobi od 1. junija 1889 do 31. maja 1890. 1. 6. Dopolnilna volitev društvenih odbornikov. Vsled smrti in po (§ 12. dr. pravil) imajo letos izstopiti iz odbora: Gg. dr. Dolenec Hinko, Kermavner Valentin, Kersnik Janko, dr. Lampe Franc, Marn Josip, dr. Poklukar Josip, dr. Šust Ivan, dr. Tavčar Ivan, Tomšič Ivan in † Žolgar Mihael. V odboru pa še ostanejo gospodje: Bartel Anton, Flis Ivan, Grasselli Peter, dr. Gregorič Anton, Gregorič Simon, Hubad Franc, dr. Jarc Anton, Kržiž Anton, dr. Lesar Josip, Levec Franc, Majeiger Ivan, Navratil Ivan, Pleteršnik Maks, dr. Požar Lovro, Praprotnik Andrej, Robič Luka, Rutar Simon, Senekovič Andrej, dr. Sket Jakob, Stegnar Feliks, Svetec Luka, Šubic Ivan, Šuklje Franc, Šuman Josip, Vavrič Ivan, Vilhar Ivan, Wiethaler Franc, Zupančič Anton, Zupančič Vilbald in dr. Zupanec Jernej. Vsaj 16 odbornikov mora po § 12. dr. pravil navadno bivati v Ljubljani. Izstopivši smejo biti zopet voljeni. Pri volitvi odbornikov in istotako pri volitvi treh računskih presojevalcev (3. točka) se ušteva tudi volilni listki takih društvnikov, ki sicer niso mogli priti

sami k zboru, ki so pa vendar volilne listke poslali odboru z lastnoročnim podpisom tako, da ni suma zaradi kake prevare. 7. Posamezni predlogi in nasveti. (Kdor želi v zmislu §. 4. lit. a. dr. pravil postaviti kak nasvet, mora ga po §. 2. lit. a. opr. r. predložiti odboru in storiti to vsaj do 21. junija 1890. 1. ako hoče, da pride v velikem zboru na razgovor.)

V Ljubljani, dne 24. maja 1890.

Predsednik: Josip Marn. Blagajnik: Luka Robič.

Iz Gorice. K izpitu učiteljske usposobljenosti pred našo komisijo dosle so le štiri učiteljice — Italijanke. Izpit so dostale vse, toda iz petja in telovadbe ni delala nobena izpita.

Glavni krili novega poslopja za učiteljske in dekliské vadnice so pod streho. Tudi gimnazijsko poslopje, kjer je nastanjena tudi deška vadnica, preuredi, da bodete obe šoli bolj ločeni. X.

(C. kr. štaj. dež. šolski svet) je odredil, da se imata dvorazredni ljudski šoli v Vurbergu in Zrečah razširiti v trirazrednice, jednorazrednici v Jurkloštru in Sromljah v dvorazrednici, trirazrednica v Poličanah pa v štirirazrednico. — V svoji seji 12. dne maja pa je c. kr. dež. šolski svet vzel poročilo o lanskih okr. učiteljskih konferencah na znanje, je obravnaval o samostalnih predlogih, ki so se pri konferencah stavili, je sestavil predloge za umeščenje več učiteljskih mest na štajerskih srednjih šolah, je potrdil izvolitev učitelja Jož. Mocher-ja strokovnjakom v okr. šolsk. svetu Št. Lenartskem in privolil, da se ljudska šola v Lučenah razširi v petrazrednico.

Spremembe pri učiteljstvu. Gosp. Janko Žirovnik, nadučitelj v Gorjah, imenovan je nadučiteljem v Št. Vidu nad Ljubljano. — Gospodična Ivana Cidrih, zač. učiteljica pri Sv. Duhu v Ločah postala je definitivna na svojem mestu; gspđ. Marija pl. Strobach, podučiteljica v Marenbergu, pride za def. podučiteljico v Ptuj. — Gosp. Lovro Rolla, nadučitelj pri Sv. Petru blizu Maribora, je na svojo prošnjo stalno upokojen.

Raznoternosti.

Popravek. Na 134. strani je v 15. vrsti od spodaj iz spisa „Zemljepisni pouk“ iz rokopisa izpuščena cela vrsta, kjer je ta stavek tako-le zapisan: „dvojno vrtenje zemlje ali navidezno vsakdanje vrtenje solca in njegov upliv na našo zemljo in navidezno letno pregibanje solca in iz tega izvirajoč upliv na dolgot dneva in premeno letnih časov“... Častiti p. n. bralec naj blagoizvolijo torej besede, katere smo z razprtimi črkami tiskali, na dotičnem mestu uvrstiti. Uredništvo.

[Srbska višja dekliská šola v Serajevu.] Kakor poroča „Bosanska Vila“, se tamošnje srbske gospe živahno trudijo, da bi se v Serajevu ustanovila prej ko prej srbska višja dekliská šola. V ta namen pobirajo se pri premožnih materah blagovoljni pri-nosi, kateri se baje povoljno množijo.

[Učitelji in delavci.] „Freie Schulzeitung“ piše: „Pri velikem zboru delavcev v pariškem gledišču Variété 1. dne meseca maja so se določile nastopne želje: 8-urno delo na dan. Najmanje pla-

čilo na dan za izučene delavce 2 gld. 50 kr., za take, ki se niso izučili ali ki poslujejo pri strojih 2 gld., za pomožne delavce in dninarje 1 gld. 80 kr. — In učitelj? On dobi v IV. plačilnem razredu na dan 1 gld. 9 kr., podučitelj pa 95 kr. Vsekako bo moral učiteljstvo vsaj tako minimalno plačilo zahtevati, kakoršno „izučeni“ delavci!“

[Važna iznajba.] Če je res, kar poročajo nekateri Dunajski časopisi, napravil je tamošnji fabrikant instrumentov Lutz, jako važno iznajbo, s katero mu je mogoče vsake stare gosli ali jednaka godala popraviti tako, da pridobé polovico na kreposti glasú in se tako približajo starim italjanskim instrumentom. Poprave sprejemlje omenjena fabrika za nizek honorar.

Razpis natečajev.

Št. 294.

V šolskem okraju marenberškem se s pričetkom zimskega tečaja umešča na četverorazredni lj. šoli v **Marenbergu** (III. plačilni razred) **jedno podučiteljsko mesto** definitivno ali tudi provizorično.

Prosilci oziroma prositeljice naj svoje redno podprte prošnje vložijo predpisanim potom do 1. dne **julija t. l.** pri krajnem šolskem svetu v **Marenbergu**. Znanje slovenskega jezika je potrebno.

Okr. š. svet v Marenbergu dne 31. maja 1890.

Predsednik F. Finetti s. r.

Št. 135. **Nadučiteljsko in podučit. mesto.**

Na trirazredni ljudski šoli na **Ponikvi ob juž. žel.** se umeščate izpraznjeni mesti nadučitelja in podučitelja z dohodki po IV. plačilnem razredu.

Prosilci in prositeljice za katero teh mest naj svoje redno podprte prošnje potom predstojnega okr. šolskega sveta vložijo do 10. junija 1890. pri krajnem šolskem svetu na **Ponikvi ob juž. žel.**

Okr. šolski svet v Šmarju, dne 12. maja 1890.

Predsednik: Dr. Wagner s. r.

Št. 606.

Učiteljska služba.

Na trirazrednici v **Vurbergu** se umešča stalno učiteljska služba z dohodki po III. plačilni vrsti.

Prosilci naj svoje redno obložene molbe predpisanim potom vložijo do 6. julija t. l. pri krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet v Ptuj, dne 25. maja 1890.

1-2 *Predsednik: Ranner s. r.*

Št. 241.

Podučiteljski službi

in sicer: v **Ormožu**, III. plač. razreda, in na **Humu** (Kulmburg), IV. plač. razreda s porabo prostega stanovanja in najpotrebnejšega pohištva se stalno, event. tudi provizorično umeščati.

Prosilci naj svoje prošnje do 21. junija t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu vložijo.

Okrajni šolski svet Ormož, 10. maja 1890.

2-2 *Predsednik.*

Vseбина. I. Druga skupščina „Zaveze slov. učit. društev“ v Celju dne 25. in 26. maja t. l. — II. Gajitev pravnega čuta. (Za nagrado.) — III. Prirodopisni pouk v jednorazrednicah. (VIII.) (H. Schreiner in J. Koprivnik.) — IV. O lepoznanstvu. (IX.) (Iv. Klemenčič.) — V. Društveni vestnik. — VI. Dopisi in druge vesti. — VII. Raznoternosti. — VIII. Natečaji.

Vabilo „učiteljskega društva za mariborsko okolico“ v zadnji „Popotnik-ovi“ številki nam je popraviti tako, da pride kot 3. točka na dnevni red: „Kako postopati našemu društvu z ozirom na prihodnje regulovanje učiteljskih plač.“ Poroč. gospod Pirkmaier (Fram). — K prav mnogobrojni udeležitvi tega zborovanja 12. t. m. v Slivnici vabi še edenkrat najuljudneje odbor.

Vabilo. „Brežiško-sevniško učiteljsko društvo“ zborovalo bo v četrtek dne 12. junija t. l. na Bizeljskem. Vsposed: 1. Poročilo o občenem zboru „Zaveze“ v Celju. 2. Predavanje: „Kako je zasajati in cepiti ameriške trte?“ 3. Nasveti. Po končanem zborovanju, ki se začne ob 10. uri v šoli, ogledovanje državnih trsnic. K obilni udeležbi vabi odbor.

Št. 500.

Razpis učiteljskih služeb.

V šolskem okraju **Ptuj** se v prihodnji dobi stalno ali tudi začasno umeščajo sledeče službe:

Na **dekliški šoli za okolico Ptuj** dve mesti za učiteljice in jedno mesto za podučiteljico, IV. plač. razred; — potem jedna podučiteljska služba pri **Sv. Andražu v Leskovcu**, IV. plač. razred in prosto stanovanje; — pri **Sv. Lovrencu v Slov. goricah**, IV. plačilni razred in prosto stanovanje; — pri **Sv. Marku in pri Novicerkvi**, IV. plačilni razred.

Prositeljice in prositelji naj svoje redno obložene molbe potom predstojnega okrajnega šolskega sveta vložijo do 21. junija t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet v Ptuj, 10. maja 1890.

2-2 *Predsednik.*

Št. 108.

Podučiteljske službe.

Na ljudskih šolah pri **Sv. Jurju ob Ščavnici**, v **Negovi** in pri **Sv. Duhu** se podučiteljske službe z dohodki po IV. plač. razredu in prostimi stanovanji trdno ali tudi začasno umeščajo.

Prositelje in prositeljice naj svoje redno obložene molbe postavnim potom vložijo do 21. junija t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet v Gornji Radgoni,

dne 10. majnika 1890.

2-2 *Predsednik: pl. Mac O' Nevin s. r.*

Št. 334.

Dve podučiteljski službi.

Na četverorazrednih ljudskih šolah v **Vojniku** (šolski okraj Celjski) in **Trbovljah** (Laški šolski okraj) se umešča po jedno podučiteljsko mesto z dohodki po IV. plačilnem razredu in sicer 1. mesto definitivno ali tudi provizorično, drugo pa le provizorično.

Prosilci in prositeljice za katero teh mest naj svoje redno podprte prošnje potom predstojnega okr. šolskega sveta vložijo do 30. dne junija 1890. pri krajnem šolskem svetu v **Vojniku**, oziroma **Trbovljah**.

Okr. šolski svet v Celju, dne 18. maja 1890.

Predsednik: Dr. Wagner s. r.